

Warszawa, 15-09-2023 r.

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich
Wojciech Brzozowski

IX.517.587.2023.AP

Pan
gen. Andrzej Leńczuk
Zastępca Dyrektora Generalnego
Służby Więziennej
e-PUAP

Szanowny Panie Dyrektorze,

do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich wpływają skargi od osób pozbawionych wolności w sprawie niewłaściwego postępowania z kierowaną do nich prywatną korespondencją poleconą. Skarżący podnoszą, że nie mają możliwości stwierdzenia, czy przesyłka została dostarczona do jednostki penitencjarnej w nienaruszonym stanie. Odbiór tej korespondencji potwierdzają bowiem dopiero po dokonaniu przez uprawnionego funkcjonariusza czynności związanych z nadzorem lub cenzurą.

Analiza spraw badanych w Biurze RPO prowadzi do wniosku, że powyższe zarzuty wnioskodawców są uzasadnione. Z nadesłanych przez dyrektorów jednostek penitencjarnych wyjaśnień wynika, że sposób postępowania Służby Więziennej z prywatną korespondencją otrzymywaną przez skazanych jest tożsamy, niezależnie, czy jest to przesyłka zwykła, czy polecona – adresat otrzymuje korespondencję prywatną już otwartą przez funkcjonariusza SW. Z otrzymanych informacji wybrzmiewa, że zgodnie z obowiązującymi procedurami w sprawie postępowania z korespondencją urzędową i prywatną osadzonych (zarówno listem zwykłym, jak

i poleconym) korespondencja wydawana jest osadzonemu już po dokonaniu nadzoru lub cenzury przez wychowawcę¹.

Rzecznik Praw Obywatelskich nie może uznać takiej praktyki za właściwą, stoi ona bowiem w sprzeczności z przepisami powszechnie obowiązującymi. Zgodnie z art. 3 pkt 22 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (Dz. U. z 2022 r. poz. 2042), przesyłka polecona to przesyłka listowa będąca przesyłką rejestrowaną, przemieszczaną i doręczaną w sposób zabezpieczający ją przed utratą, ubytkiem zawartości lub uszkodzeniem. Oznacza to, że przesyłka polecona powinna trafić bezpośrednio do adresata, który potwierdzi jej otrzymanie w stanie nienaruszonym (nieuszkodzonym). Nie sposób zatem przyjąć, że osadzony, który otrzymał korespondencję poleconą po dokonaniu nadzoru lub cenzury – co wiązało się przecież z otwarciem koperty – może potwierdzić, że przesyłka dotarła w stanie nienaruszonym, czego wymagają przepisy. Co więcej, obecna praktyka prowadzi do sytuacji, w których w rzeczywistości osadzony zmuszony jest do potwierdzenia nieprawdy. Takie działanie wyklucza również ewentualną możliwość wniesienia skutecznej reklamacji, zarówno przez adresata, jak i nadawcę takiego rodzaju przesyłki (art. 92 ustawy – Prawo pocztowe). Niemożliwe staje się bowiem udowodnienie, na jakim etapie doręczenia korespondencji doszło do jej naruszenia lub ewentualnego uszkodzenia. Adresat pokwitował przecież odbiór przesyłki, a zatem poświadczył, że dotarła ona do niego w stanie nienaruszonym. To zaś zwalnia operatora pocztowego z odpowiedzialności za realizację usługi niezgodnie z umową.

W ocenie RPO, wnioskodawca powinien mieć zapewnioną możliwość pokwitowania, w obecności funkcjonariusza Służby Więziennej, odbioru zamkniętej przesyłki poleconej, a tym samym potwierdzenia, że dotarła ona do niego w stanie nienaruszonym. Dopiero wówczas, już bez obecności skazanego, powinny być wykonywane dalsze czynności związane z nadzorem nad korespondencją. Nic przecież nie stoi na przeszkodzie, by czynności te były dokonywane po potwierdzeniu przez osadzonego, że ten otrzymał kierowaną do niego korespondencję prywatną poleconą w stanie nienaruszonym, tj. w zamkniętej, nieuszkodzonej kopercie, co byłoby zgodne z wymaganiem prawodawcy wyrażonym w przepisach ustawy – Prawo pocztowe.

¹ Pismo z dnia 11 maja 2023 r. Dyrektora Zakładu Karnego we Włocławku, znak pisma: SP.451.2998.1.2023.PB; pismo z dnia 25 lipca 2023 r. Dyrektora Zakładu Karnego w Rawiczu, znak pisma: D/P.451.1210.2.2023.JH; pismo z dnia 6 czerwca 2023 r. Dyrektora Zakładu Karnego w Goleniowie, znak pisma: S/P.451.332.8.2022.MPP.

Mając powyższe na uwadze, działając na podstawie art. 14 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2023 r. poz. 1058), uprzejmie proszę Pana Dyrektora o podjęcie stosownych działań w celu wyeliminowania niewłaściwej praktyki postępowania z korespondencją poleconą kierowaną do osób pozbawionych wolności. Jednocześnie proszę o poinformowanie mnie o podjętych działaniach w przedstawionej sprawie.

Z poważaniem

Wojciech Brzozowski

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/